

Tiffany

ali danas i ovdje

Pokušavajući po drugi put sažeti najbitnije crte životopisa i umjetničkog stvaralaštva Željke i Borisa Rogića, diplomanta ciriške škole za održavanje vještine oblikovanja stakla u tradiciji Louisa Comforta Tiffanyja, i sve češćih izlagača u najprestižnijim hrvatskim muzejima i galerijama, ponovno sam se sučelio s ključnom odrednicom njihova iznimnog umijeća oblikovanja stakla - definiranjem odnosa između njihova ostvarenja i Tiffanyevih izvornih predložaka.

Prigodom prvih susreta s njihovim besprijekornim replikama, ali i varijacijama Tiffanyevih lampi, pa i samosvojnima poput "Croatian Lamp", nije mi bilo lako precizno uočiti razdjelnicu između vrhunskog zanatstva i stvaralaštva budući da je u cjelokupnom dojmu prevagu odnosilo minuciozno uvažavanje tradicije nad naznakama samosvojnosti. Taj početni dojam, potenciran i njihovom odlukom da svoj prvi izlagački istup u zagrebačkom Muzejsko-galerijskom centru posvete upravo L. C. Tiffanyju, postepeno se je uslijed upoznavanja sa sve većim brojem njihovih samostalnih rješenja izmjenjivao u korist njihovih vlastitih invencija.

No bez obzira na nedostatke toga prvog uvida, ipak bih sa zadovoljstvom ponovio neke od primjedaba iz "romansirana" životopisa bračnog para Rogić uključena u katalog njihove izložbe "Homage a L. C. Tiffany" održane 1993. u zagrebačkom Muzejsko-galerijskom centru, prije svega onu koja njihov slučaj tumači kao još jedan argument u prilog kozmopolitiskih odlika riječke likovne proizvodnje devetnaestog i dvadesetog stoljeća. Isto tako, s još valjanijim argumentima ovom prigodom mogu ponoviti prosudbu o "odluči da svjesno prekorače okvire samozadatih ograničenja". Tada nisam posve jasno naslutio ključ za razumijevanje povezanosti Tiffanyeve umjetničke sudbine stvaralaštva Rogićevih, osim lako prepoznatljivih tehnoloških i stilskih istovjetnosti.

Tada nisam posve jasno naslutio ključ za razumijevanje povezanosti Tiffanyeve umjetničke sudbine i stvaralaštva Rogićevih, osim lako prepoznatljivih tehnoloških i stilskih istovjetnosti.

Ovoga puta nadam se, bliži sam prepoznavanju spona između utemeljitelja i nastavljača te sjajne staklorezbarske tradicije, među ostalim zahvaljujući i iščitavanju studije Normana Pottera i Douglasa Jacksona o Tiffanyevu stvaralaštvu (Norman Potter i Douglas Jackson - Tiffany, Octopus books Limited 1988). Pokušavajući tipičnim jezgrovitim anglofilskim načinom istaknuti osnove odlike Tiffanyeve umjetničke osobnosti, Potter i Jackson su ustordili kako je "Louis Comfort Tiffany bio vrlo nadaren, kreativan i strahovito energičan čovjek, koji se nije bojao radikalnili preokreta u svom životnom usmjerenju".

Upravo u toj otvorenosti prema radikalnim pomacima u životu vidim temeljnu sponu između Tiffanyeva osobnoga i umjetničkog života i onoga bračnog i autorskog para Rogić, koji su, primjerice, napustili građansku sigurnost studija prava u korist umjetničke avanture staklorezbarstva. Poput Tiffanyja, i oni su vrhunski majstori oblikovanja stakla, čiji završni proizvodi bitno ovise i o potrebama i ukusima naručitelja, i to u rasponu od radnih prostora istaknutih javnih dužnosnika do izrade sakralnih vitraja.

Upravo spremnost da svoje dizajnersko umijeće Tiffany iskoristi i za privatne rezidencije, ali i najznamenitije javne zgrade (Yale University, West Point, White House itd.) - profane ali i sakralne prostore — osigurala mu je ključno mjesto u američkoj umjetnosti na prijelazu devetnaestoga u dvadeseto stoljeće. A upravo takav pristup omogućuje njegovim staklorezbarskim, ali i duhovnim baštincima Rogićevima da u skladu s današnjim potrebama i senzibilitetom nastave tradiciju njegova majstorstva.

Danas i ovdje, oni se ne mogu zadovoljiti samo ponavljanjem majstorovih rješenja, nego s velikom umješnošću i smislom za fine nijanse usklađuju izvorni duh Tiffanyeve stvaralačke tradicije i izazove suvremenosti.